

МЕТОДИ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ

*Карбованець О.І., Коваль Г.М., Гасинець Я.С., Куруц Н.В., Демчинська М.І.
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна*

Важливі зміни, які відбуваються в Україні, висувають нові вимоги до освітнього процесу вищого навчального закладу. Метою цих вимог є приведення рівня підготовки фахівців у відповідність до європейських критеріїв, які викликані переходом вищої школи до ступеневої освіти [1]. Зазначене актуалізує проблему впровадження в освітній процес методів активного навчання студентів як засобу виявлення резерву та розкриття професійного потенціалу особистості. Ефективне використання активних методів навчання в системі ступеневої освіти, прокладає шлях до вдосконалення підготовки студентів, сприяє формуванню готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності [3, с. 114]. Дослідженню питань методів активного навчання присвячені роботи багатьох вчених, зокрема: А.М. Алексюка, Ю.К. Бабанського, Л.С. Виготського, Д. Дьої, М.А. Данилова, Л.В.Занкова, В.І.Лозової, І.Я.Лернера, В.О. Онищука, П.І. Підкасистого, Є.С. Полата, Г.К. Селевко, Р.А. Хабіба, А.В. Хуторського, І.С. Якиманської, О.Г. Ярошенко та ін. У вищих навчальних закладах методи активізації навчально-пізнавальної діяльності досліджував В.Д. Мороз [2]. Вивчення сучасної фахової літератури свідчить, що проблема добору ефективних організаційних форм та методів навчання є доволі складною і залежить від комплексу чинників. Тому, при викладанні природничих дисциплін у системі ступеневої освіти, таких як: ботаніка, зоологія, медична біологія, мікробіологія, методика викладання біології та ряду інших, упровадження в навчальний процес сучасних технологій навчання, які б сприяли активізації пізнавальної діяльності студентів, є першочерговим завданням викладачів. Для максимальної ефективності навчального процесу, виходять з встановлених галузевими державними стандартами компетенцій майбутніх фахівців спеціальності — біологія та медичних спеціальностей й дидактичного їх призначення. При цьому враховуються особливості методів активного навчання студентів, зокрема системний підхід до процесу активізації навчально-пізнавальної діяльності при підготовці бакалаврів, спеціалістів, магістрів; професійний інтерес; нестандартний характер діяльності, при дотриманні яких отримується запланований результат. У ході викладання природничих дисциплін, складовими активізації пізнавальної діяльності є форми, методи і прийоми навчання, які реалізуються починаючи від нормативних документів й завершуючи дипломним проектуванням. Так як процес навчальної діяльності у вищій школі на сьогодні, все більше направляється на збільшення самостійної роботи студентів, то в ході навчання, значна увага викладачами приділяється плануванню, вдосконаленню, ефективній організації та систематизації самостійної роботи як поза аудиторією, так і в аудиторії, що спонукає студентів до активного самостійного пошуку, набуття ними самостійності. Вищим рівнем самостійної роботи у пізнавальній діяльності студентів є дослідницька, творча активність. Саме тому, метод виконання творчих завдань у процесі навчання є пріоритетним. При виконанні творчих завдань, враховуються індивідуальні особливості студентів, здійснюється диференціація у рівнях їх складності. На розвиток пізнавальної активності та пізнавальних інтересів студентів, самостійного творчого мислення, формування розумових здібностей студентів,

спрямована технологія розвивального навчання. Використовуючи на заняттях технологію розвивального навчання, студенти самостійно чи з допомогою викладача сприймають і осмислюють новий матеріал, свідомо його запам'ятовують й творчо застосовують у нестандартних ситуаціях.

Збагаченню традиційних методів навчання, у процесі реалізації пізнавальної діяльності, сприяє використання у навчальному процесі ділових ігор — навчальних та дослідницьких (моделювання різних ситуацій, природних явищ); аналіз конкретних ситуацій (розв'язування ситуаційних задач); пошукових та частково-пошукових методів. Формуванню вмінь і навичок у дослідницькій діяльності, стимулу пізнавального інтересу студентів до розв'язання нових проблем, де практично реалізуються уміння самостійно здобувати й поповнювати свої знання, сприяють інтегративні та проектні технології. Студентам пропонуються різні теми проєктів, виконання яких розраховане на визначений термін, упродовж якого здійснюється самостійна робота, індивідуальна, парна та групова. Традиційні форми навчання у вищій школі, потребують поживлення, внесення певних нестандартних методичних прийомів. З цією метою при викладанні предметів природничого напрямку, застосовуються різноманітні прийоми активізації лекційних та практичних занять, зокрема: лекція-дискусія, яка передбачає активний обмін думками в інтервалах між логічними розділами лекції, що поживляє навчальний процес, активізує пізнавальну діяльність, дає можливість викладачу керувати думкою слухачів; лекція-бесіда (інформаційні, проблемні запитання до аудиторії), що забезпечується активною й змістовною взаємодією викладача з аудиторією; лекція-аналіз конкретної ситуації та інші. Зростає значення у стимулюванні активної навчальної діяльності майбутнього фахівця, набуває науково-дослідна робота студентів, у зв'язку з чим вдосконалюються форми наукової роботи, які сприяють розвитку пізнавальних інтересів та творчого потенціалу студентів.

Таким чином, навчання студентів природничих дисциплін у системі ступеневої освіти, реалізується в межах багатоманітної цілісної системи сучасних організаційних форм, методів й прийомів навчання, які сприяють активізації пізнавальної діяльності та направлені на свідоме засвоєння знань студентів і є одними із найважливіших у вмілому використанні знань, умінь й навичок як в стандартних, так і нестандартних ситуаціях.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111/zakonukrayiny-pro-vyschu-osvitu> //електронний ресурс//.
2. Мороз В.Д. Самостійна навчальна робота студентів: Монографія / Мороз В.Д. — Харків: ХМК, 2003. — 64 с.
3. Нові технології навчання: [Наук.-метод. зб.] — Вип. 29. — К., 2001. — 235 с.

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ У ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ТА ЇХ ОСОБИСТІСНОГО СТАНОВЛЕННЯ

*Кобрин Т. З. , Васкул Н. В., Мізюк Р. М.
ДВНЗ Івано-Франківський національний медичний університет, Україна*

Відповідно до вимог закону України «Про вищу освіту», Націона-